

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

**Drosanthemum
speciosum**

(Haw.) Schwant.

Foto:

A. de Graaf

ISBN 0039-4467

61ste JAARGANG

No. 7

JULI 1982

Mesembryanthemaceae (XXXVI)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

42 *Dracophilus* Schwant.

(afgeleid van draco = draak en philos = vriend. Eén soort groeit op de zgn. Drakenberg nabij Pomona in Namibië)

De zodevormende plantjes uit dit geslacht zijn niet zo gemakkelijk te kweken, alhoewel de groeitijd in onze zomer valt. Ze verlangen zeer veel zon en warmte. Een plaatsje in een zonnige kas, dicht onder het glas is wel een eerste vereiste. De potgrond dient te bestaan uit $\frac{1}{3}$ rulle klei, $\frac{1}{3}$ grof zand en $\frac{1}{3}$ fijne kiezel. 's Winters moeten de planten vrij warm staan en droog. De temperatuur mag niet beneden 15°C dalen. De vermeerdering kan geschieden door afstekken van takjes met enkele blaadjes. Het verdient aanbeveling de stekken te snijden met een zogenaamd "hieltje". Een klein deel van de oude stam moet aan het stekje blijven zitten. Met een scherp mesje moet dit hieltje glad bijgesneden worden en na droging kan de stek dan in vrijwel droog zand opgepot worden.

*Dracophilus
dealbatus*

Foto:
A. de Graaf

Ook door zaaien kunnen de planten vermeerderd worden. Jammer genoeg wordt er slechts sporadisch zaad aangeboden.

Er zijn 4 soorten beschreven n.l. *D. dealbatus* met roze bloemen; *D. de-laetianus* met violette bloemen; *D. montis-draconis* (van de Drakenberg), eveneens met violette bloemen en *D. proximus* met roze bloemen. De herkomst van *Dracophilus* is uit het zuidwestelijke kustgebied van Namibië.

43 *Drosanthemum* Schwant.

(dauwbloem)

Dit populaire geslacht van kleine tot middelmatig grote struikmesems omvat een kleine 100 soorten. Populair is dit geslacht vooral om de veelal uitbundige bloei en de zeer eenvoudige kweekwijze. De gehele zomer kunnen zij buiten in een zonnige tuin staan. We dienen er slechts voor te zorgen dat de standplaats niet al te vochtig is. Als de planten namelijk te veel

vocht krijgen dan groeien ze wel enorm uit, doch de bloei blijft achterwege. Een wat hoger plaatsje in de rotstuijn met goede drainage of een plaats in een bloembak op een zonnig balkon is ideaal. De rechtop groeiende of kruipende, slanke en papilleuze takjes krijgen bij het ouder worden een enigszins ruw uiterlijk. De bladeren zijn voorzien van vrij grote, glinsterende papillen, waardoor het lijkt alsof de blaadjes doorlopend bedekt zijn met fijne dauwdruppeltjes.

De bloemen verschijnen eindstandig, dat is aan de top van een bloestengel. In dit geslacht zijn alle bloemkleuren vertegenwoordigd met uitzondering van blauw. De bloeitijd is de gehele zomer en de bloemen, openen zich in de middag.

Een van de mooiste soorten is wel *D. speciosum*. De plant bloeit weliswaar slechts met een enkele bloem tegelijk, doch dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de prachtige bloemkleur.

D. floribundum is een andere leuke soort: een zodevormende plant met dunne stengeltjes. Aan de rijk vertakkende stengeltjes verschijnt in de bloeitijd een overvloed aan kleine ($\pm 1\frac{1}{2}$ cm $\varnothing$), bleekroze bloempjes. Een bijzonder aantrekkelijk plantje om in de zonnige vensterbank te zetten, nadat de vele bloemknopjes zich gevormd hebben in de tijd dat de plant buiten stond. Ook als hangplantje kan deze soort heel goed gekweekt worden.

Tot de grotere soorten behoort *D. hispidum*, een rechtop groeiende struik die wel zo'n 60 cm hoog kan worden. De bloemen die in groten getale verschijnen zijn diep purperrood met een zijdeachtige glans.

De planten uit dit geslacht komen in het wild voor in een groot deel van de westelijke Kaapprovincie en in Namibië.

Voor wat de behandeling in de winter betreft dienen we een onderscheid te maken in planten die vrij vochtig in de tuin hebben gestaan en planten die 's zomers droog gekweekt zijn. Bij de laatste groep gaat het dus om planten die op een zeer droge plaats in de rotstuijn gestaan hebben tijdens een zonnige, droge zomer. Ook horen hierbij de planten die op een zonnig balkon gestaan hebben en dan vrij droog gehouden zijn, alsmede de planten die binnenshuis gekweekt zijn voor een zonnig raam. Het verschil in uiterlijk bij de planten van de twee groepen is duidelijk te zien. De eerste hebben gedurende de zomer vrijuit kunnen groeien en zij zijn meestal uitgestoeld tot vrij losse bossen met groene, weke, sappige blaadjes. De planten uit de "droge groep" zijn veel meer gedrongen en de blaadjes zijn kleiner, donkergroen tot grijsbruin van kleur en de blaadjes voelen stug en ruw aan.

Als we de planten in het najaar naar binnen halen zult u bemerken dat de wortels van de vochtig gekweekte planten zich door het potgat en over de potrand in de tuingrond verspreid hebben. De buiten de pot uitstekende wortels moeten met een scherp mes afgesneden worden. Indien we deze sappige planten nu meteen volkomen droog zouden houden, dan hebben zij de neiging te willen doorgroeien. Het voor dit doorgroeien noodzakelijke vocht wordt dan onttrokken aan de sappige bladeren en het gevolg is dat na korte tijd de plant slap gaat hangen en langzaam afsterft. Het is daarom van belang deze planten gedurende de rustperiode toch zo nu en dan wat water te geven.

De behandeling van de droog gekweekte planten is veel gemakkelijker. Zij zijn al vrij droog en stug als we ze naar binnen halen en het is dan ook niet nodig ze nog water te geven. Zeker niet als zij op een lichte, koele plaats gezet worden. Alleen als de blaadjes gaan schrompelen geven we ze wat water op het schotelkje. Al na enkele uren is dit water opgenomen en de blaadjes hebben zich weer volgezogen.

Zo ziet u dat het niet mogelijk is om een algemene regel te geven voor de behandeling van planten in de winter. Veel, zo niet alles, hangt af van de omstandigheden waaronder ze in de zomer gekweekt zijn.

(wordt vervolgd)

Rotterdamseweg 88, 8331 AK Zwijndrecht
Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge

Een vetplantje voor het raam (4)

Gasteria liliputana v. Poelln.

W. STERK

Gasteria's zien we lang niet zoveel, als deze planten aan aandacht verdienen. Ze gelden nogal eens als een soort derderangs planten, die meestal toch niet soortecht zijn en allemaal op elkaar lijken. Toch zijn het dikwijls zeer fraaie planten, zelfs als ze niet helemaal raszuiver zijn.

In ieder geval zijn het planten die overal heel eenvoudig te kweken zijn. Zowel voor een zonnig raam als op de noordkant lukt het ze in bloei te krijgen, als we de allereerste grondregels in acht nemen. Dat wil zeggen: 's winters niet te warm, $\pm 10^\circ \text{C}$ is voldoende, en tamelijk droog. In de zomer moeten ze niet te droog staan. Enkele soorten hebben dan nogal wat water nodig, daar ze dan tamelijk hard groeien.

De hierboven genoemde soort is zeker zuiver te krijgen.

Zoals de naam zegt is het een klein plantje. De glanzende gevlekte blaadjes worden zelden meer dan 6 cm lang en een tot anderhalve centimeter breed. Ze vormen uitgestrekte zoden, zodat ze in cultuur een flinke pot vullen met tientallen zich onderuit ontwikkelende plantjes, die soms allemaal bloeien. In tegenstelling met sommige andere, sterk spruitende planten bloeien ze meestal zeer rijk en soms meer dan een keer per jaar wekenlang. Het is dus helemaal geen saai plantje. Het is dan ook merkwaardig dat we dit zeer fraaie dwergje zo weinig zien. Vermeerdering gaat zeer eenvoudig uit zijstekken. Zaad geven ze uitsluitend bij opzettelijke bestuiving. Dit jaar heb ik het plantje voor het eerst bestoven met stuifmeel afkomstig van een soort of variëteit die zover mij bekend nooit beschreven is en waarvan ik de oorsprong niet ken.

Ik vond dit plantje zonder naam in het succulentarium; er stond bij afkomstig van mej. Van Aalderen.

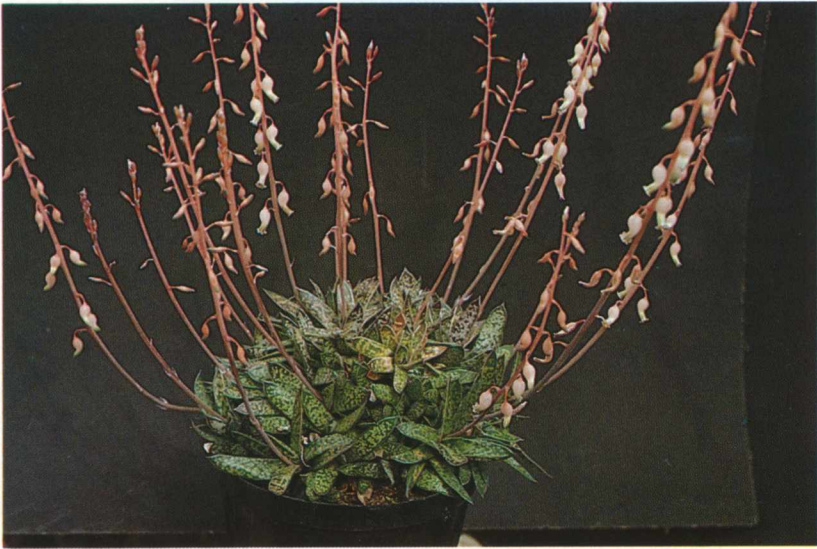
Dit zal wel mevr. Vriesendorp-van Aalderen zijn en het plantje is waarschijnlijk via Uitewaal daar terechtgekomen.

Later kreeg ik dezelfde soort ook van W. Duinhouwer in Eindhoven. Dit plantje is wat groter maar lijkt op *Gasteria liliputana*, maar bloeit minder goed. De bloemstengel is wat langer en de bloempjes niet zo mooi van vorm en kleur als bij deze soort.

Ik heb dit jaar de plantjes onderling bestoven en ben benieuwd wat eruit komt. Het is natuurlijk niet de bedoeling deze kruising in omloop te brengen. Ik wil alleen maar eens zien wat het wordt.

Voor de kruising heb ik chromosomen van beide planten onderzocht, maar dat leverde niets op. Misschien is het grotere plantje wel een hybride. Het kan ook nog een onbeschreven soort zijn.

Dit is echter niet zo heel eenvoudig na te gaan. Er zijn meer dan honderd *Gasteria*soorten en variëteiten beschreven. Een aantal hiervan zijn zeker of

Gasteria liliputana

Foto van de schrijver.

waarschijnlijk hybriden. Soms in de natuur ontstaan, soms toevallig in cultuur. Er zijn, zoals bij meer succulenten, nogal wat beschrijvingen van gekweekte planten van onbekende herkomst.

Een goede bewerking van het gehele geslacht bestaat helaas niet. Toch is het ondanks al deze onzekerheden de moeite waard deze planten eens wat meer onder de aandacht te brengen. In oude tijdschriften en boeken vinden we er nogal wat over in bijv. in *Succulenta* 1932 een uitvoerig artikel met 16 afbeeldingen, grotendeels afkomstig van Friedrich Haage. Hierin worden maar liefst 80 namen van soorten en variëteiten ingedeeld volgens Berger (1908).

Ik vind het, ondanks dat nu een groot deel van wat in deze oude tijdschriften staat achterhaald is, altijd de moeite waard eens te zien hoe er toen over verschillende dingen gedacht werd. Zo staat *Gasteria liliputana* er nog niet in. Deze werd pas in 1929 naar Duitsland gebracht. Von Poellnitz heeft een twintigtal soorten beschreven, die nog grotendeels soortecht bestaan in tuinen en verzamelingen. Helaas heeft hij zijn werk over dit geslacht niet kunnen voltooien.

Wevestraat 89, 5708 AE Helmond

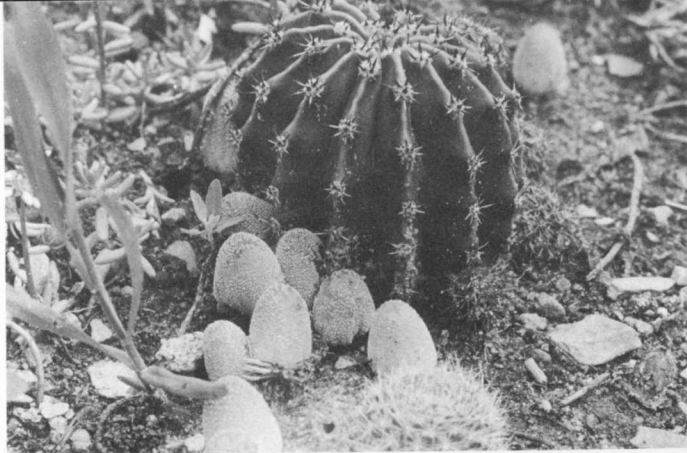
Enkele aspecten van het kweken van cactussen in de openlucht, de warme platte bak en in de kas (slot)

H. RUINAARD

Luchtsamenstelling

Tenslotte wil ik wat betreft het klimaat in de open lucht, platte bak of kas nog enkele opmerkingen maken over de luchtsamenstelling en met name over het kooldioxydegehalte.

Bij de groei van planten wordt tijdens de koolzuurassimilatie koolzuur (=

*Echinopsis
eyrisii
in de open lucht*

*Foto's van
de schrijver*

kooldioxyde = CO_2) uit de lucht verbruikt. Men mag er vanuit gaan dat de samenstelling van de buitenlucht vrij constant is en ca. 0,03% CO_2 bevat. Hoewel dit een laag percentage is, zijn de hoeveelheden CO_2 , door het enorme volume van de atmosfeer, toch gigantisch groot. Planten zijn de grootste CO_2 -verbruikers; daar staat echter tegenover dat door verbranding van organisch materiaal (gedroogde planten en vooral hout) en in nog sterkere mate door verbranding van fossiele brandstoffen zoals steenkool, aardolie en aardgas veel grote hoeveelheden CO_2 aan de dampkring toegevoerd worden dan door planten verbruikt wordt. Hierdoor neemt het CO_2 -gehalte in de atmosfeer zeer langzaam maar ook zeer gestaag toe (t.g.v. de warmteabsorptie door het CO_2 vormt dit een reële en vaak onderschatte bedreiging voor het milieu). Voor het gemak mogen we echter wel aannemen dat het CO_2 -gehalte van de buitenlucht constant is en dat eventuele kleine plaatselijke verschillen snel door luchtstromingen genivelleerd worden. In de kas of platte bak wordt CO_2 verbruikt. In de tuinbouwkassen is dit verbruik erg hoog omdat bij snel groeiende tuinbouwgewassen de gewichtstoename per dag en per vierkante meter grondoppervlak vrij groot is (een belangrijk deel van deze gewichtstoename bestaat uit CO_2).

Daar bovendien gebleken is dat een wat hoger CO_2 -gehalte de groei versnelt maakt men in tuinbouwkassen soms gebruik van CO_2 -installaties om extra CO_2 toe te voeren. Of dit bij onze, in verhouding tot tuinbouwgewassen, zeer langzaam groeiende succulenten ook zou helpen valt te betwijfelen. De groeibeperkende factor bij succulenten is eerder het geringe assimilatie-oppervlak (weinig bladgroen in verhouding tot het gewicht van de plant). Gezien de normale luchtcirculatie in de kas op platte dak, zeker wanneer er gelucht wordt, is het niet waarschijnlijk dat er verschillen in groei zullen ontstaan in de openlucht, platte bak of kas tengevolge van de CO_2 -toevoer (zoals verondersteld wordt door Gerhard Wippich in *Kakteen und andere Sukkulenten* nr. 5, 1979 bld. 117).

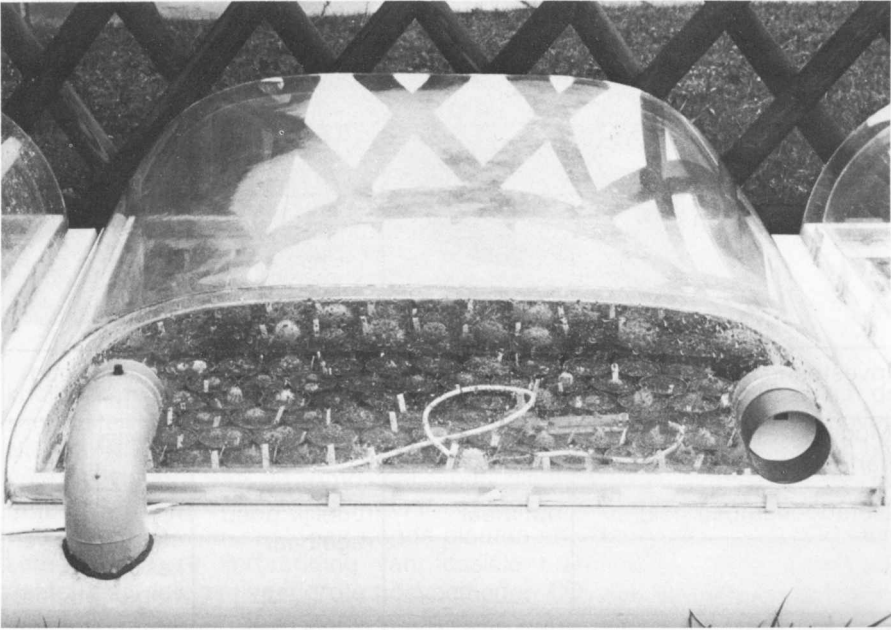
Uit het voorgaande blijkt dat we bij een normale ventilatie mogen aannemen dat de luchtsamenstelling in de open lucht, platte bak of kas (afgezien van de luchtvochtigheid) gelijk en constant is. Als groei- en bloeibepalende aspecten blijven dan licht, temperatuur en vocht over, waarbij zeker verschillen tussen de open lucht, platte bak en kas aan te geven zijn.

Verschillen open lucht - platte bak - kas

De keuze tussen het kweken in de open lucht, platte bak of kas is puur persoonlijk en wordt vaak voor het grootste deel bepaald door de woonsituatie en/of financiële middelen.

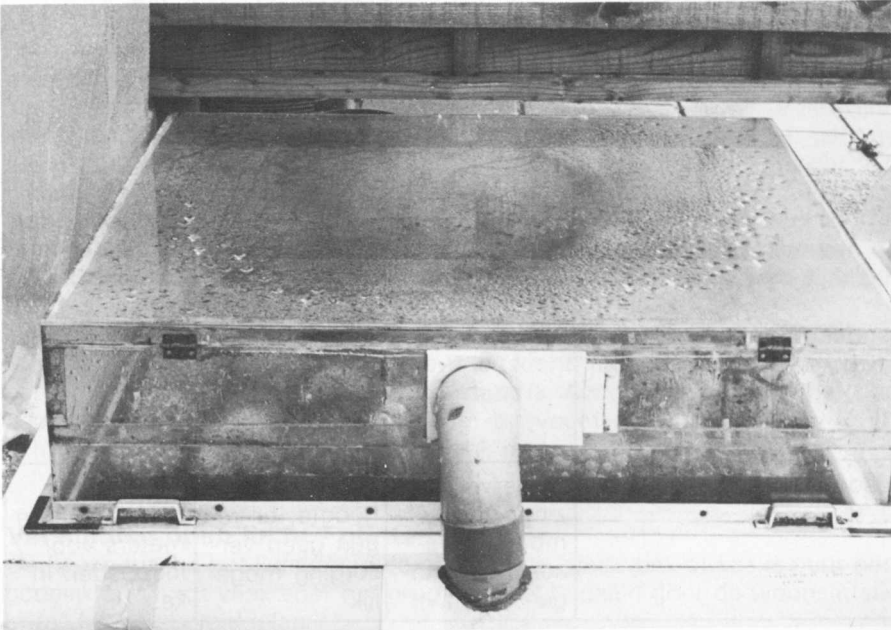
Als afsluiting van de groei- en bloeibepalende aspecten van deze keuze wil ik een beknopt en waarschijnlijk onvolledig overzicht van deze aspecten geven.

ASPEKTEN	OPEN LUCHT	WARME PLATTE BAK	KAS
Bouwvergunning	niet van toepassing	niet nodig	Wel nodig uitvoering afhankelijk van gemeenteschriften
Investering	niet van toepassing	relatief laag per m ²	relatief hoog per m ²
Mogelijkheid van uitbreiding	niet van toepassing	gemakkelijk	moelijk
Lichtdoorlaatbaarheid	optimaal	redelijk goed regelbaar	niet regelbaar; afhankelijk van kasbedekkingmateriaal
Luchten	niet van toepassing	zeer gemakkelijk	minder mogelijkheden dan bij platte bak
Temperatuur 's zomers	buitenlucht, dus relatief laag	t.g.v.kleine volume snel op temperatuur	groter volume. komt iets langzamer op temperatuur
Verwarming 's winters	niet mogelijk	lage verwarmingskosten per m ²	hogere verwarmingskosten per m ²
Afmetingen planten	enigszins beperkt i.v.m. winterverblijf (moet verhuisbaar blijven)	beperkt i.v.m. hoogte van de "platte bak", meer geschikt voor klein blijvende geslachten zoals sulcorebutia, frailea, coryphanta, turbinicarpus, grootbloemige mammillaria's	afmetingen slechts beperkt tot nokhoogte dus ook geschikt voor cereusen, opuntia's e.d.
Nadelen	winterverhuizing; geen of moeilijke bescherming tegen regen	gebrek aan hoogte; bij regen geen verzorging mogelijk	verlies aan dure vierkante meters voor looppaden in kas

*Dubbel plexiglas platte bak (2x2 mm).
Links: warme-luchtinlaat met regelknop
Midden: aquariumthermostaat. Rechts: luchtuitlaat.*

*Enkel plexiglas platte bak (3 mm).
Midden: luchtinlaat met regelschuif.*

LITERATUUR

1. Wolfgang Mohring; KuaS 28,2 (1977) bld 26; die Polydet Isolierplatte
2. Gerhard Gröner; KuaS 28,1 (1977) bld 16; meine Erfahrungen mit Plexiglas Stegdoppelplatten
3. D. van Raalte; Kunststoffen in de tuinbouw (Misset N.V. 1968)
4. J.A. Sondern; DSM-magazine; Kunststoffen hebben de land- en tuinbouw een nieuw gezicht gegeven
5. Richard Schmid; KuaS 28,3 (1977) bld 66; ein kleines Gewächshaus mit Palram-Lichtplatten
6. K. Mackroth; Gartenwelt 11 (1971) bld 256; die Eigenschaften von Glas und Kunststoffen im Hinblick auf die Pflanzenkultur in klimatisierten Räumen
7. Gerhard Wippich; KuaS 30,5 (1979) bld 116; über die OE-Kultur terrestrischer Kakteen im Freien
Idem; KuaS 30,6 (1979) bld 140
8. J.M. v.d. Woning; Succulenta 58,12 (1979) bld 30; kweken in een open bak
9. H.P. Ruinaard; Succulenta 58,10 (1979) bld 254; Kasisolatie 1
Idem; Succulenta 58,11 (1979) bld 292; Kasisolatie 2
10. General Electric Plastics B.V.; brochure Dubbelwandige platen uit Lexan polycarbonaat
11. Röhm GmbH; brochures Plexiglas SDP 16
12. Trickett E.S. and Goulden J.D.S.; Agric. Engng. Res. 1958,3 (4) 281; radiation and heatconserving properties of glass and plastic firms
13. Lockhart, J.A., and Brodfüher-Franzgrote, U.; the effects of ultraviolet radiation on plants
Handbuch Pflanzenphysiol. Bd XVI Berlin, Göttingen, Heidelberg 1961, 532-554
14. Nuernberg, E.L.; Angewandte Botanik 41 (1967) 81-91; Licht und wärmetechnische Eigenschaften verschiedener Stoffe zur Gewächshausabdeckung
15. Renard W.; Der Einfluss von Glas und Plastik auf das Gewächshausklima unter besonderer Berücksichtigung von Dachneigung und Aufstellungsrichtung - Fourteenth international Horticultural Congress 1955.

Drs. J. Lebensweg 8, 6118 GB Nieuwstadt

Wat denkt U van ... (29)

Mammillaria uncinata Zucc. ex Pfeiff.

Th.M.W. NEUTELINGS

Deze bolvormige cactus heeft een voor het oor welluidende soortnaam: het betekent 'haakvormig'. Een naam overigens die niet zo bijster origineel lijkt, want de meesten onder ons kunnen wel enige tientallen Mammillaria's opsommen, die eveneens met een gehaakte middendoorn door het leven gaan. Misschien omdat in 1837, zo'n slordige 150 jaren terug toen deze

Mammillaria uncinata

Foto van de schrijver

soort werd beschreven, er nog niet zoveel haakdoornigen bekend waren? Maar toch is deze bedoorning ietwat uniek. Immers behorend tot de reeks *Macrothelae* (= met grote tuberkels) is deze uncinata de enige in die reeks, die een gehaakte middendoorn heeft. En het is een bijzondere: de haak wijst naar beneden, staande op een, in vergelijking met de randdoorns, veel dikkere, korte middendoorn. Deze cactussoort valt dan ook in elke verzameling direct op.

Kenmerkend is de typisch blauwgroene kleur van het plantelichaam, dat van boven wat afgeplat is. Tussen de jongere tuberkels staat wat witte wol, vooral in de zone, waaruit de bloemknoppen plegen te verschijnen. Het aantal randdoorns bedraagt meestal 5, straalvormig op de areool ingeplant, wit van kleur met soms een donkere top en 5-6 mm lang. Van de twee middendoorns, tot 10 mm lang, wijst er een naar boven, staande in één vlak met de witte randdoorns. De andere staat van de areool af en is meestal gehaakt. De kleur van beide middendoorns is purperachtig bruin, wat aardig contrasteert met de randdoorns. Soms treft men wel eens exemplaren aan met 2 of zelfs meer gehaakte middendoorns per areool. Het aantal randdoorns is dan ook wat hoger. De jongere areolen zijn van witte wol voorzien.

Deze plant spruit over het algemeen niet en groeit ook niet snel. Toch kan deze een doorsnee halen van 15 cm en een hoogte van 20 cm. Mijn beide exemplaren zijn 5 cm hoog en 6 cm in Ø.

Het is een gemakkelijke soort, ook uitstekend voor de beginner en tevens zeer geschikt voor de vensterbankcultuur. Eind maart, in april of in mei bloeit deze soort met bloemen, die 20 mm lang en idem breed zijn. De bloemkleur is overwegend crèmewit, met een roodachtige middenstreep over de bloemdekblaadjes. De stijl en de stempel zijn magentakleurig, de meeldraden wit en de helmhokjes, waarin het stuifmeel geproduceerd wordt, lichtgeel.

Uit zaad is het gemakkelijk te kweken en gelukkig maar, omdat de plant zelf praktisch nooit spruit.

Ondanks het feit dat het in cultuur een pretentieloze plant is, moeten we voor een ding oppassen. Namelijk dat we bij het begin van het groeiseizoen niet direct te ruim water geven. Anders ontstaat er in het plantelichaam een te sterke sapstuwing, die soms door de tuberkels heenbreekt.

Het witte melksap stolt dan vervolgens, zodat er na indroging van die onooglijke korrels gestold sap achterblijven. En die moet men beslist niet verwijderen: dat veroorzaakt anders wondjes, met alle kans op infecties.

Deze soort kent een groot verspreidingsgebied, zich uitstrekkend over de Mexicaanse staten Hidalgo, Queretaro en San Luis Potosí.

Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

Praktijkervaringen met lavagruis

P. DEKKER

Vorig jaar kreeg ik van de Fa. Rook in Krimpen a/d IJssel het verzoek proeven te nemen met door hen voor dit doel beschikbaar te stellen lavagruis. Het produkt was volgens een bijgevoegd schrijven al eerder op cactussen toegepast, en wel in de botanische tuin in Tübingen, die daarmee zeer goede resultaten bereikten. Nu is experimenteren voor mij een van de meest

aantrekkelijke kanten in onze hobby, en zelfs al zou me dit wat planten kosten, dan nog zou ik dat er graag voor over hebben. Uiteindelijk telt bij een experiment enkel het resultaat, en het is eenvoudig onmogelijk iets te bereiken zonder uitgebreide proeven te nemen op onze planten, en dat op elk gebied.

De lava kwam binnen, het leek meer op lavagruis en had een korrelgrootte van 1-4 à 5 mm. Overigens heel wat zwaarder dan grond, en vooral als het substraat vochtig is, is dat zeer goed waar te nemen. Gaan we er van uit dat deze lava in een waterverzadigde oplossing 1200 kg per m³ weegt, dan is het wel duidelijk dat het beduidend zwaarder is dan normale aarde. In december vorig jaar werd de lava gebracht, precies de tijd waarop ik mijn planten verpot indien dat noodzakelijk is. Ik weet wel dat dit tegen de algemene richtlijnen is die in de meeste boeken over onze hobby worden aanbevolen, maar ik doe dit al jaren en ben nog nooit planten kwijtgeraakt bij deze methode. Integendeel; ik durf zelfs te zeggen dat deze vele voordelen heeft.

Mijn planten waren twee jaar geleden verpot, dus werd het tijd om ze om te gaan planten, en hierbij het wortelgestel eens grondig na te zien op eventuele aantastingen door wortelluis. Alle planten werden uit hun potten gehaald, de aarde voorzichtig van de wortels afgeschud en daarna verwijderd. Ook de aarde op de bodem van het tablet waarop de potten staan, werd de tuin in gebracht.

Nadat het tablet verder goed schoon was gemaakt heb ik een dun laagje lava hierop aangebracht en ben daarna aan het verplanten gegaan, en dat in 100% lavagruis. In totaal is zo'n 3 vierkante meter in deze lava gezet, de potten staan op een ondergrond van hetzelfde substraat, zodat bij een eventueel doorwortelen van de planten de resultaten toch zuiver zouden blijven. Het betrof een 350 planten, klein en groot, jong en oud, geënt, van allerlei geslachten, dus een zo breed mogelijke opzet. Het verpotten zelf heb ik wat voorzichtig gedaan i.v.m. het vrij scherpe karakter van deze lava, en ze werd dus niet om de planten aangedrukt zoals we dat met normale aarde meestal doen. Maar door het gewicht er van stonden de planten toch stevig in de potten nadat de lava er omheen was aangebracht, en het geheel maakte een nette en zuivere indruk.

Naast deze proef heb ik nogmaals een zelfde oppervlakte aan cactussen verpot, maar nu in 50% lava en 50% normale aarde, zoals ik die altijd gebruik.

Deze aarde bestaat uit 60% goed verteerde bladaarde, 40% Mechelse klei en enkele handen vol gravel of panslag.

De bodem van het tablet kreeg nu een aankleding van normale grond, dat is in dit geval gewone tuinaarde. Ook hier weer een zo groot mogelijke verscheidenheid aan planten van allerlei geslachten, zowel groot als klein, geënt en ongeënt, maar wel zoveel mogelijk gelijkwaardig aan de eerstgenoemden die in 100% lava stonden.

Hoewel in het hartje van de winter verpot is, is van de planten die ik zuiver lava heb gezet, er geen enkele verloren gegaan. Van de planten in 50% lava slechts een tweetal, dus een te verwaarlozen aantal.

Het voorjaar kwam dit jaar vrij vroeg, in maart stonden al heel wat planten in bloei, al wil ik daar dan wel bij vermelden dat de temperatuur in mijn kas gedurende de winter tussen de 12 en 15 °C. wordt gehouden. Bij zonnige dagen in de laatste helft van februari wordt er geneveld, teneinde de planten uit hun winterslaap te halen. Zodoende had ik in het vroege voorjaar

heel veel bloei; tevens een gevolg van het 's winters verpotten, aangezien ze dan niet verder inschrimpelen.

Wat de watergift betreft heb ik er geen rekening mee gehouden dat ze in een ander substraat dan grond stonden, soms leken ze me wel erg droog en voelde de lava aan als beton, maar de planten voelden er zich kennelijk prima in, groeiden en bloeiden goed en toonden een gezond uiterlijk en een mooie bedooring. In totaal heb ik de planten die in de 100% lava stonden viermaal een voedingoplossing gegeven, de overige niets. En ze staan er nog allemaal prima bij, zodat ik mag zeggen zeer tevreden te zijn over dit substraat als plantmiddel voor onze cactussen. Vooral de behaarde soorten, als *Espostoa*, *Cephalocereus*, *Oreocereus* e.a. lijken op deze lava uitstekend te gedijen, van deze planten lijkt de groei forser en de bedooring - oftewel beharing - mooier dan bij het gebruik van aarde.

Overigens kan ik niet zeggen dat het verschil tussen de planten in 100% en 50% lava opvallend groot is; mogelijk wordt dat later wat duidelijker. Vanzelfsprekend heb ik eveneens de gelegenheid te baat genomen om uitgebreid proeven te nemen met het bewortelen van stekken, planten die om de een of andere reden van hun entstam af waren geraakt, enz. enz. Ook hierbij de gebruikelijke goede resultaten. Zo had ik bijv. een *Sulcorebutia arenacea* die maar geen knoppen toonde; wat me vreemd voorkwam omdat hij andere jaren voortreffelijk had gebloeid. Bij het uit de pot nemen - hij stond in normale aarde - bleek dat het een of ander ongedierte zich aan de plant had vergrepen en deze totaal had uitgehold, zodat slechts een omhulsel met dorens van een cm of drie dik was overgebleven. Enten was dus amper haalbaar, temeer daar het een oudere plant betrof, en ik op dit moment geen stammen aan de groei had die daarvoor geschikt waren.

Dus maar geprobeerd hem te bewortelen op lava; binnen een maand zat hij vast en had wortels gevormd. Hij heeft uiteraard niet meer gebloeid maar heeft nu een fors wortelgestel en de groei is de hele zomer door goed gebleven. Stekken van allerlei soorten cactussen vertoonden een zelfde beeld, ook deze bewortelden zonder uitzondering goed in het lavagruis.

Ook op het gebied van de andere sukkulenten heb ik nog wat proeven genomen, maar op een te kleine schaal dan dat ik daar conclusies aan kan verbinden.

Overigens heb ik daarover evenmin klachten, hoewel ik *Lithops*, *Conophytums*, *Euphorbia's*, *Stapelia*-achtigen, *Crassula's*, *Haworthia's* en vele andere vetplanten in dit substraat heb opgepot. Mogelijk dat iemand die gespecialiseerd is in de andere sukkulenten hierover nog eens een boekje open wil doen in de toekomst!

Een andere zaak is het bewortelen van stekken van de *Peireskiopsis*. Dat kan bij een minder gunstig voorjaar en zomer wel eens problemen opleveren, en erg lang duren eer ze goede wortels hebben gevormd en geschikt zijn voor het enten. Mijn werkwijze bij deze tak van onze hobby was tot nog toe als volgt: het afgesneden stekje van de *Peireskiopsis* in brassicol super dopen en dit vervolgens in natte aarde oppotten. Dat ging vrijwel zonder verliezen, maar het duurde vaak te lang. In deze lava heb ik de afgesneden stekjes in een bak naast elkaar gezet, zonder ze eerst in de brassicol te dopen, en met een prima resultaat.

Het bewortelen verliep erg vlot en zonder verliezen; veel vlugger dan ik had verwacht. Bij het daarna oppotten in potjes met normale aarde evenmin verliezen; de plantjes groeiden praktisch zonder onderbreking door en konden al na een zeer korte tijd voor de entingen worden gebruikt.

VERENIGINGSNIEUWS

JULI 1982

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Rubingh, Valeriaanstraat 193, 3765 EN Soest.

Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Lucas Gasselstraat 52, 5246 CG Rosmalen.

Secretaris: C.A.L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

2e Secretaresse: Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. W. Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel.: 08389-7551.

Penningmeester: G.W. Leive, Prof. F. Andreaelaan 93, 3741 EK Baarn. Tel.: 02154-15645. Girorek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek.: 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische post-girodienst t.n.v. Succulenta te Baarn.

Alg. Bestuurslid: J. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs 580 en voor leden elders wonende f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 125.

MAANDBLAD

Redacteur: J.H. Defesche, Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw. Tel.: 01658-1692.

2e Redacteur: Th. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Verenigingsnieuws: C.A.L. Bercht. Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: Mevr. J.M. Smit-Reesink. Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 3, 3291 XK Strijen. Catalogus f 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

HET BOEK "DISCOCACTUS" DOOR A.F.H. BUINING

Het boek omvat 224 pagina's met 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee sleutels tot de soorten. Te bestellen door storting van f 30,- op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds, Rosmalen, onder vermelding van "Discoboek".

De prijs van de Duitse versie is f 35,- (für Deutschland DM 35,-); de Engelse versie kost eveneens f 35,- (for Great Britain £ 7,-).

HANDLEIDINGEN, BEWAARBANDEN EN VERENIGINGSSPELDJES

Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1981 à f 6,- (bij afname van 10 of meer exemplaren of indien afgehaald bedraagt de prijs f 4,50). Bewaarbanden voor 1 jaargang à f 16,- (f 13,- bij bestelling van 10 of meer, of indien afgehaald). Verenigingsspeldjes, in broche-vorm of als steekspeld à f 4,-; bij bestelling van 20 of meer f 3,50 per stuk.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het betreffende bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Venlo, met vermelding van de bestelde artikelen. (Tel.: 077-18627. Hr. Vostermans).

AFFICHE

Het Bestuur heeft een (propaganda-)affiche laten drukken in kleur, formaat A3. Aan de onderzijde is een ruimte opengelaten waar een ieder naar behoefte een tekst op kwijt kan. Ze kunnen voor elk doel dienen: als versiering aan de muur, als cadeau, als raambiljet, bij beur-

zen, tentoonstellingen, etc. De prijs bedraagt f 1,- per stuk, exclusief de (hoge) verzendkosten. Als U ze wilt bestellen kunt U dat beter doen via Uw afdeling of indien U verspreid wonend lid bent bij de dichtsbijzijnde afdeling. Tevens zullen ze verkrijgbaar zijn op de Algemene Ledenvergadering, op vele beurzen, bij de Afdeling Verkoop van Succulenta en bij de secretaris (na telefonische afspraak).

LEZINGEN PATER A.B. LAU

De bekende pater Alfred B. Lau uit Mexico komt deze zomer naar Europa, onder andere om het I.O.S. congres bij te wonen. Hij zal dan tevens een aantal lezingen verzorgen. In Nederland zijn de volgende avonden georganiseerd:

donderdag 30 september te Dordrecht
vrijdag 1 oktober te Gouda
zaterdag 2 oktober in de afd. West-Brabant
zondag 3 oktober te Venlo
maandag 4 oktober te Zwolle

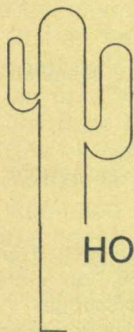
In het volgende nummer van Succulenta zal hierop uitgebreid ingegaan worden.

NIEUW TIJDSCHRIFT

Het secretariaat ontving een present-exemplaar van het nieuwe tijdschrift "Tuin & Plant", hetgeen een voortzetting van "Siertuin en Kamerplant". De abonnementsprijs voor dit tweemaandelijks blad is f 24,50.

Indien wij centraal 15 abonnementen kunnen doorgeven, kunnen wij ten behoeve van onze bibliotheek een gratis abonnement krijgen. Ik verzoek U dan ook, dat als U zich wilt abonneren, dit via het secretariaat te willen doen.

L. Bercht, secr.

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5973 NR Lottum Tel. 04763-1693
Lottum vindt U, E3 richting Venlo afslag Venray -
Grubbenvorst - Lottum.

Spec. kwekerij voor hobbyisten en verzamelaars

Een plantenlijst wordt op Uw verzoek gratis toegestuurd

Wij ontvangen regelmatig nieuwe cultuurimporten voor de verkoop

Geopend van maandag t/m zaterdag van 9-18 uur.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

Kees en Martine Bos

andere succulenten
cactussen

Kanaalweg 16,
1749 CE SCHOORLDAM
(Warmenhuizen)
Tel.: 02269 - 2694

Liefhebbers
zijn de hele week welkom!

EVENEMENTEN

- 21 aug. : Ruilbeurs te Roosendaal
21-22 aug. : Tentoonstelling afd. Noord- en Midden-Limburg in de Jochum-Hof
28 aug. : Ruilbeurs van het Oosten
4 sept. : Ruilbeurs te Nijmegen
11 sept. : Ruilbeurs van het Noorden
11-13 sept. : Flora-show "Bloem & Tuin" in de Expohallen te Roeselaere (B).
25-26 sept. : 3LK te Hengelhof

Programma Grusonia

- 13 aug. : Lezing door de heer Vanaverbeke over Chileense cactussen.
Samenkomst: zaal Don Bosco, Pastoriestraat te Torhout. Aanvang: 20.00 uur.

RUILBEURS AFD. WEST-BRABANT

Op zaterdag 21 augustus houdt de afdeling West-Brabant weer zijn ruil- en verkoopbeurs. De plaats is het Norbertus College aan de Lyceumlaan 10 te Roosendaal, hetgeen ongeveer 3 minuten lopen is vanaf het station. De aanvang is gepland om 14.00 uur.

RUILBEURS VAN HET NOORDEN

Zaterdag 11 september is het weer zover. Dan houden wij, afdeling Delfzijl, Groningen en Hoogeveen, weer onze Ruil- en Verkoopbeurs in het "Sprookjeshof" te Zuidlaren. Voortbouwend op het succes dat wij al reeds 6 jaar hebben op deze zaterdag in september. Hopelijk wordt het ook dit jaar weer een "cactusfeest". Aanvang 12.00 uur, einde 17.00 uur.

De toegang is voor iedereen gratis, dus ook geen tafelhuur of reservering.

L.J. van Duinen, Winschoten. Secr.

TUINCENTRUM "ARIZONA"

Gespecialiseerd in cactussen en vetplanten
Grote collectie met veel aparte soorten.

Concurrerende prijzen. **Aalsmeerderweg 93**, naast Peugeot-garage
4232 CJ Aalsmeer - Tel. 02977-26133

SUKKULENTENTUIN

FAM. VAN DONKELAAR

Laantje 1 Werkendam tel. 01835-1430

AANBIEDING

5 Hoya's voor **f27,50**

Na ontvangst van dit bedrag op giro
1509830.

Gratis zaadlijst na aanvraag, planten-
lijst na ontvangst van f 3,50.

Cactussen

Aloes

Coniferen

Tillandsias

Uitzonderlijke boeken

Succulenten

Bromellias

Over diverse onderwerpen

Exotica

Kamerplanten

Epifyten

NATUUR & BOEK Elandstraat 58

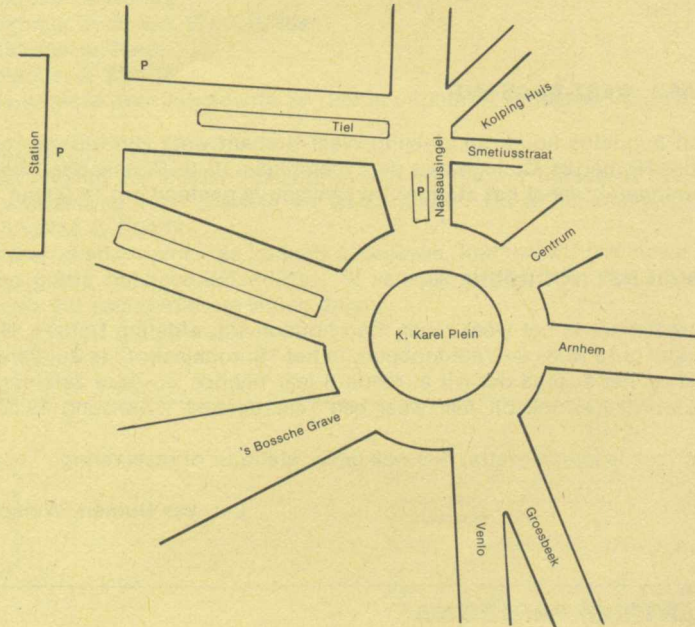
2513 GT Den Haag tel. 070-64 62 77

RUILBEURS VAN HET OOSTEN

28 augustus 1982: Ruil- en verkoopbeurs van de afdeling IJsselstreek in de Hanzehof te Zutphen. Aanvang 11.00 uur, einde 15.30 uur.

Het is mogelijk van te voren tafelruimte te reserveren (tot 7 aug.). Daartoe vult U op een girokaart of een bankcheque het bedrag van f 3,--, het aantal gewenste meters en Uw handtekening in. Verder niets invullen. Zendt Uw kaart of cheque aan: A. Melcherts, Molenstraat 82A, 7581 BR Losser. Na ontvangst zenden wij U een reserveringsbewijs. De tafelhuur à f 2,50 per meter wordt op de beurs geïnd.

Beurscommissie afd. IJsselstreek

INTERNATIONALE CACTUS- EN VETPLANTEN MARKT TE NIJMEGEN

Zaterdag 4 september 1982 zal de afdeling Nijmegen e.o. van "Succulenta" voor de vijfde maal haar jaarlijkse internationale cactus- en vetplantenmarkt houden. Ditmaal zal de markt plaatsvinden in de zalen van het KOLPINGHUIS, Smetiusstraat hoek Nassausingel te Nijmegen, in het centrum van de stad.

Het gebouw ligt op zeer korte afstand van het N.S. station, waar in de buurt ruimschoots parkeergelegenheid aanwezig is, eveneens op zeer korte afstand van het wegenknooppunt K. Karelplein.

Voor de liefhebbers die tafels gereserveerd hebben zijn de zalen open om 8.30 uur, de markt worden geopend om 9.30 uur en hij duurt tot $\pm$ 17 uur. Consumptie's zijn in de zalen verkrijgbaar.

Om verzekerd te zijn van de benodigde tafel(s) verzoeken wij U ons op te bellen, 's avonds vanaf 18 uur tot $\pm$ 21 uur: 08860-1932 b.g.g. 08813-2362.

Wij hopen talrijken van U op de 5e Internationale cactus- en vetplantenmarkt te ontmoeten te Nijmegen en zeggen U: tot ziens aldaar!

Namens de marktcommissie,
J.M. Reijnen, de Chamillylaan 33,
5361 LH Grave

VERSLAG 4e RUILBEURS AFD. FRYSLÂN

Op zaterdag 24 april 1982 mocht de afd. Fryslân haar deuren voor de 4e keer openen. Deze keer was de locatie rest. Prins bij de Frieslandhal te Leeuwarden. Deze locatie was groter en gunstiger gelegen dan onze vorige locatie.

Wij mochten op deze dag dan ook ruim 4000 gasten ontvangen, hetgeen een gezellige drukte was. Ook degenen die planten meebrachten, lieten deze spoedig van eigenaar verwisselen.

Om 16.30 uur werd de beurs gesloten, omdat iedereen zijn planten kwijt was en men het nieuw aangeschafte materiaal thuis beter kon gaan bezichtigen en zondig van pot gaan verwisselen. Naar wij menen was iedereen tevreden, want er was praktisch geen plant meer over.

Hopende volgend jaar bij onze 5e ruilbeurs U weer te mogen ontvangen en het weer tot een succes te maken, danken wij iedereen voor hun medewerking.

A.M. de Ruiter,
secr. Ruilbeurscommissie

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 ZG Cothen - Groenewoudseweg 14

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,-
toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie
cacteeën. Uniek in Amsterdam!
Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvink-
steeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur
020-101641.

Eigenlijk zijn wij gespecialiseerd in
orchideeën, maar wij zijn ook gek op
tillandsia's!

Daarom bieden wij over de **100(!) verschillende soorten** tillandsia's aan, waarvan wij reeds een 60-tal soorten in kultuur hebben.

Vraag onze gratis prijslijst aan!!!

Openingsuren:

di - do - vrij - za van 10 tot 18 uur.

D. & D. Bruyninckx - De Langhe

O.L. Vrouwestraat 58, B-2070 Ekeren,
België - Tel.: 031-410859

(vanaf 14 aug. 03-5410859)

Karlheinz Uhlig Kakteen

053 Kernen i.R.
Rommelshausen
W.-Duitsland Lilienstrasse 5

Aanvulling plantenlijst 1982/83

	DM	DM
Ariocarpus furfuraceus	25,-	35,-
Arrojadoa rhodantha	6,-	10,-
Austrocephalocereus purpureus	80,-	90,-
Buiningia purpurea	35,-	45,-
Copiapoa barquitenis	7,-	10,-
hypogaeae	7,-	10,-
wagenknechtii	8,-	10,-

Bedrijfsvakantie 6-31 juli 1982.

VAN SPIJK
uw drukker

LIJST VAN AFDELINGSSECRETARISSEN PER 1 JULI 1982

De Achterhoek	Mevr. J. Zwiebel-Bults, Merelstraat 44, 7102 AN Winterswijk. Tel.: 05430-12013.
Amersfoort	J.J. v. Twuijver, P.C. Hooftplein 29, Harderwijk.
Amsterdam	F. Triep, Joris v. Andringastr. 4(2), 1055 VX Amsterdam. Tel.: 020-847108
Arnhem	Mevr. E. v. Die, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579
Brabant-België	J. Claesen, Eendekkerlaan 22, B-1150, St. Pieters-Woluwe, België. Tel.: 770.13.22.
Delfzijl en Omstreken	K.W. Oostland, A. Eppenstraat 9, 9902 HA Appingedam
Dordrecht	Chr. Popijus, Zuidendijk 553, 3329 LD Dordrecht. Tel.: 078-141373
Eindhoven	Mevr. J. v.d. Ven-v. Gerwen, St. Janstraat 51, 5507 NB Oerle. Tel. 04905-1207.
Fryslân	D. v. Wieren, De Foute 18, 9202 TS Drachten. Tel.: 05120-19697
Gorinchem-Den Bosch	M.M.M. Jamin, Lucas Gasselstraat 52, 5246 CG Rosmalen. Tel.: 073-421972
Gooi- en Eemland	J.A. van Zandvoort, J. v. Campenlaan 5, 1222 KB Hilversum. Tel.: 035-856581
Gouda en Omstreken	Mevr. C.A. v.d. Burg-Boere, Zuid Linschoterzandweg 32, 3425 EM Snelrewaard. Tel.: 03486-2568
Groningen	W.M. de Boer, Dierenriemstraat 76, 9742 AJ Groningen. Tel.: 050-713714.
Haarlem	H.J. Bertram, Zomervaart 46, 2033 DA Haarlem
Den Helder	Mevr. J. v.d. Schoor-Abbenes, Landmetersweg 41, 1785 HA Den Helder. Tel.: 02230-31815
Hoeksche Waard	J.A. Rovers, Buitendijk 7, 3292 LA Strijensas
Hoogeveen	Mevr. T. Schaper, Kanaalweg 10, 9422 BA Smilde
Kennemerland	Mevr. M. de Jonge-Postma, Pieter Houtkooperhof 10, 1944 PL Beverwijk.
Leiden en Omstreken	A.Th.J. v.d. Aart, Leliestraat 20, 2371 NC Roelofsarendsveen. Tel.: 01713-3020
Noord- en Midden-Limburg	J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo. Tel.: 077-10502
Noord-Oostpolder	F.H. Strating, Vaartweg 26, 8311 AA Espel. Tel.: 05278-1495
Nijmegen	Mevr. L. Hendriks, v. Langeveldstraat 33, 6521 MH Nijmegen. Tel.: 080-224174
Rotterdam	J. Weijs, Tagoreplein 25, 3069 PA Rotterdam. Tel.: 010-348350
Rijn- en Delfland	P. Schrama, Ocarinalaan 65, 2287 SC Rijswijk. Tel.: 070-933907
Tilburg	F. v. Hest, Bellinistraat 243, 5049 CE Tilburg. Tel.: 013-551768
Utrecht	H.J. v. Dijk, Dr. Brevéestraat 61, 3981 CG Bunnik
Voorne, Putten en Rozenburg	M.A. Wagemaker, Duindoornstraat 27, 3222 XD Hellevoetsluis. Tel.: 01883-12357
West-Brabant	Mevr. B. Goos-Koevoets, O.L. Vrouwestraat 48, 4738 SW Zegge. Tel.: 01650-53230
West-Friesland	Mevr. L. Dekker, S. Koopmanstraat 220, 1693 BM Wervershoof. Tel.: 02288-2379
IJsselstreek	Mevr. G. Lucas-Hermesen, Europaring 58, 7641 DB Wierden. Tel.: 05496-4128
Zaanstreek	Mevr. A. Hoekstra-Tuyn, Clusiusstraat 12, 1504 HH Zaandam. Tel.: 075-350322
Zeeland	Mevr. A. Riede-Ouwehand, Leliestraat 72, 4461 PH Goes. Tel.: 01100-15799
Zuid-Limburg	G.H. l'Ortije, Mesweg 13, 6336 VS Hulsberg.
Zwolle	Mevr. den Hollander-Huang, Waver 13, 8032 AD Zwolle. Tel.: 05200-39413
Algemeen of verspreid wonende leden	B.M.J. v. Os, Joseph Israelslaan 40, 6813 JE Arnhem.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het septemhernummer moeten uiterlijk op 15 aug. bij mevr. Smit zijn. Leden van Succulenta hebben per jaar recht op één gratis advertentie in deze rubriek. Alleen advertenties de liefhebberij betreffende worden opgenomen.

* * *

Af te halen: tegen geringe vergoeding: Echinopsis hybride (goed te gebruiken als entstam). L.H. Rademakers, Kerkstraat 199, 6006 KN Weert. Tel.: 04950-33989.

* * *

Kontakt gezocht met andere gymnocalyciumliefhebbers om eventueel mijn namenregister aan te kunnen vullen en ook om mijn/en wellicht uw verzameling via ruilen om niet of kopen uit te breiden. Jan Blomert, Lawickse Allee 194, Wageningen. Tel.: 03870-11851.

BEGINNERS OPGELET!

100 verschillende cacteeën

voor f 350,-
na storting op giro 2252974 t.n.v.

Cactuskwekerij Lakerveld
Lakerveld 89 - Lexmond - Tel. 03474-1718

Contacten gezocht: Mijn specialiteit is **Discocatus** en ik zou graag willen corresponderen met andere liefhebbers van dit geslacht met de bedoeling te komen tot ruil van kweekmateriaal en de uitwisseling van cultuurervaringen. Ik bezit ongeveer 25 Disco-species. Correspondentie in het Nederlands; U krijgt antwoord in het Afrikaans. At de Lange, Greenstraat 55, Parktown Estates, Pretoria, Republiek van Zuid-Afrika.

* * *

Ik heb besloten mij te specialiseren in Parodia's. Gevraagd derhalve jonge planten van dit geslacht. Onkosten worden vergoed. J. Brassé, Bogerd 21, 2922 EA Krimpen a/d IJssel. Tel.: 01807-11807.

* * *

Wegens inkrimping verzameling cactussen en vetplanten te koop. Mevr. M. Bonefaas, Hoofdweg 201, 9695 AG Bellingwolde. Tel.: 05973-1793 's avonds tussen 7-8 uur.

* * *

Gezocht: Succulenta 1979 nr. 8, 1975, 1974, 1973, 1972 nr. 10, alles vóór 1972 (niet I.T.S.L. 1967); Cactus 1971; Cactusweelde 1965, alles vóór 1960; Dodonaeus: alles behalve jg. 2-3 (1964-'65); geënte planten of andere cultuurplanten van de geslachten: Navajoa, Neogomesia, Obregonia, Encephalocarpus, Ariocarpus, Roseocactus, Uebelmannia, Blossfeldia, Lophophora lutea texana. Aanbiedingen met prijs aan D. van den Abbeele, Putsesteenweg 52, B-2820 Bonheiden, België.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

Bent U iemand

- die een goedkope leverancier zoekt voor uitgebreide en nuttige kweekbenodigdheden?
  - die zich interesseert voor informatieve of rijk geïllustreerde cacteeën- en andere bloemenboeken?
  - die graag in alle rust thuis uitzoekt, wat U nodig hebt?
- dan moet U beslist onze uitvoerige lijsten met goedkope aanbiedingen aanvragen.

Wij verheugen ons op iedere aanvraag

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

INGEZONDEN

Naar aanleiding van het verslag van de afd. IJsselstreek in het juninummer jl. zou ik gaarne het volgende willen zeggen.

Gezien de vele verontwaardigde reacties van Succulentaleden die wij mochten ontvangen weten wij dat het gelukkig anders is dan Mevr. G. Lucas-Hermesen beweert.

Kennelijk hadden deze "liefhebbers" hun ogen in hun zak toen zij in no time eventjes langs circa 10.000 planten renden w.o. diverse zeldzaamheden zoals Sclerocactus, Arrojadoa, Uebelmannia, etc.

Als zo'n groep bij het verlaten van de kwekerij dan nog lief en aardig in je gezicht doet om daarna hun gal te spuien in het excursieverslag en dan ook nog voor een dubbeltje op de eerste rang wil zitten, verwachten en hopen wij dat zulke zogenaamde liefhebbers in het vervolg mijn kwekerij voorbij zullen gaan.

Hoogachtend,
J. Biesheuvel
Cactuskwekerij "Lakerveld"
Lexmond

ARBEITSKREIS FÜR MAMMILLARIENFREUNDE

(AfM)

Interesseert U zich voor Mammillaria's? De AfM biedt U een tijdschrift met 6 afleveringen per jaar, waarin talrijke foto's, artikelen en veel informatie. Verder heeft de AfM instellingen voor de bemiddeling van zaden, stuifmeel, planten en bezit het een bibliotheek en een diatheek.

Jaarabonnement DM 35,-, entreegeld DM 20,-.

Voor inlichtingen en aanmelding wendt U zich tot Rainer Pillar, Klaus Stürmerstrasse 13, 4500 Osnabrück, BRD.

Proeven met zaaien vielen min of meer in het water, omdat ik in één bak zowel vetplanten als cactussen had gezaaid. De vetplanten moeten al vrij vlug na hun opkomst de gespannen lucht kwijt, dus de bak op lucht! De lava droogde dientengevolge vrij snel uit aan de oppervlakte, met het gevolg dat de cactussen die net begonnen te ontkiemen, verdroogden. Eigen schuld, achteraf bekeken! Bij het gebruik van plastic zakjes, mijn normale manier van zaaien, neem ik aan dat dit eveneens goed zal gaan. Dat zal dan dit jaar moeten worden bewezen, want de proeven zijn niet volledig zonder dit aspect.

Niet tot uiting is gekomen de verminderde vatbaarheid voor aantasting door wortelluis, tijdens het verpotten is me van een aantasting niets gebleken, dus is het voor mij niet mogelijk daarover iets zinnigs te zeggen.

Mijn conclusie is dat dit substraat een uitstekende vervangingen vormt voor de steeds moeilijker te verkrijgen, en voor ons doel geschikte aarde, en het beslist voordelen biedt voor de gebruiker. Het is een schoon produkt en geeft geen onkruidgroei zoals aarde; het droogt vrij snel en de wortelhals van de plant wordt dus minder vlug aangetast door vocht. Vooral voor sommige vochtgevoelige andere sukkulenten, maar toch eveneens voor vele cactussen, lijkt dit me toch wel een groot voordeel.

Zelfs de prijs - mits men dit in een wat groter voordeel, dus per vereniging of afdeling, en dan liefst los gestort koopt - valt erg mee.

St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg

Matucana yanganucensis

Rauh et Backbg. **en Matucana megalantha** Ritt.

F.J. VANDENBROECK

In het gebied van en rond de vallei van de Rio Santa in Noord-Peru, komen enkele interessante cactussoorten voor. Het gebied is niet overweldigend rijk aan cactussen maar toch komt er een verscheidenheid aan planten voor behorend tot de geslachten Oroya, Matucana, Trichocereus, Armatoceus, Austrocylindropuntia, Mila, Melocactus, Espostoa, Haageocereus en Neoraimondia. De rivier vindt haar oorsprong op ongeveer 4200 m hoogte

De vallei van de Rio Santa in de buurt van Caraz op 2200 m.

in de lagune van Conococha en loopt over een afstand van zowat 300 km noord-westelijk naar de Stille Oceaan. Boeiend is, wanneer men de vallei stroomafwaarts volgt, de volgens het dalende hoogteniveau veranderende plantengroei te observeren. De rivier vormt de scheiding tussen de Cordillera Negra (de zwarte bergketen) die westelijk van de rivier ligt en de Cordillera Blanca (het witte gebergte) aan de oostzijde van de rivier. Namen die gegeven zijn op grond van de overwegende kleur der gesteenten en de aan- of afwezigheid van eeuwige sneeuw. Op de punavlaktes van deze beide cordillera's komen planten van de geslachten Oroya en Matucana veelvuldig voor. Oroya vindt men meestal rond 4000 m en groeit gewoonlijk in hogere gebieden dan Matucana die tussen 2000 en 4000 meter voorkomt.

Een der bekendste en meest verspreide Matucana-soorten rond het Santadal is de in 1956 beschreven *Matucana yanganucensis* Rauh et Backbg. De plant werd benaamd naar de Quebrada de Yanganuco, een zijdal van de Santavallei in de Cordillera Blanca, waar ze op een hoogte rond 3500 m voorkomt. Toen we er de groeiplaatsen bezochten werden we getroffen door de grote aantallen kolibri's, die speciaal schenen te worden aangelokt door de trossen lange oranje buisbloemen van een struikvormige plant (*Embotryum grandiflorum*). De vogels vlogen voortdurend van de ene bloem naar de andere en zogen, schijnbaar bewegingloos zwevend voor de zijwaarts gerichte bloemkelken, met hun lange snavel de nectar uit de bloemen. Vooral boeiend daarbij was dat ze ook de bloeiende Matucana's bezochten die op en naast rotsblokken tussen de Embotryumstruiken groeiden. Hierbij was duidelijk dat de uitgesproken zygomorfe (tweezijdig symmetrische) bloemstructuur met de zijwaarts geopende bloemkelk van het geslacht *Matucana* vooral gericht is op bevruchting door kolibri's. Op andere groeiplaatsen van *Matucana* zagen we nooit zulke aantallen kolibri's, die hier kennelijk zo massaal werden aangelokt door de overvloed aan Embotryumbloemen.

Matucana yanganucensis wordt in de literatuur beschreven als een zeer variabele plant. De typeplant ziet er volgens Backeberg ongeveer uit als volgt: bolrond, ongeveer 10 tot 15 cm doorsnede, talrijke 1 tot 2 cm lange stevige randdoorns die aanvankelijk geelbruin zijn, later wit; één tot twee naaldvormige middendoorns, 2,5 cm lang, geelbruin; bloem tot 6 cm lang, roodviolet en met een doorsnede tussen 2 en 2,5 cm. Daar de plant, zoals vermeld, nogal variabel is, onderscheiden Rauh en Backeberg een reeks variëteiten, namelijk var. *albispina*, *fuscispina*, *longistyla*, *parviflora*, *salmonea* en *suberecta*. Al deze variëteiten, met uitzondering van de laatst genoemde, werden gevonden in de Quebrada de Yanganuco waar ze door elkaar voorkomen. Ritter ontkent de variëteitswaarde van deze namen, juist op grond van het feit dat de planten op dezelfde groeiplaats gewoon door elkaar te vinden zijn en echte variëteiten binnen een soort slechts kunnen ontstaan door een zekere geografische isolatie. Men zou hier dus slechts over verschillende vormen van de soort kunnen spreken. Daarentegen stelt hij een nieuwe variëteit op nl. var. *setosa* die aan de westzijde van de Cordillera Negra zou groeien. Dat de variëteitsbreedte van de planten groot is, konden we ter plaatse zelf vaststellen aan de afmetingen en kleur der bedoorning en bloemen. Merkwaardig was wel dat er bij de bloemen verschillende graden van zygomorfie optraden. De meeste waren uitgesproken zygomorf met brede elkaar overlappende kroonbladeren, andere hadden een neiging tot terugkeer naar een radiaire

Biotoop van Matucana yanganucensis (Quebrada de Yanganuco), samen met verschillende bromeliaceeen

Matucana megalantha
Ritt. in de vallei
stroomafwaarts van
Caraz (2100 m).

Donker bedoornde vorm
van *Matucana yanganucensis*
(Cordillera negra, 3800 m).

Foto's van de schrijver.

Matucana yanganucensis
Rauh & Backbg.
op de groeiplaats

Foto van
de schrijver

(= straalvormige) structuur met bovenwaarts geopende kelk en smalle kroonbladeren.

In de Cordillera Negra nabij Huaraz vonden we op een hoogte van ongeveer 3500 m donkerder bedoornde planten met opvallend lange bruinzwarte middendoorns. Dergelijke vormen waren echter ook, hoewel minder uitgesproken, in de Quebrada de Yanganuco te vinden.

Ritter meent dat de door Backeberg in 1956 beschreven soorten en rond de vallei van de Rio Santa voorkomende *Matucana herzogiana* en *Matucana blancii* tot de vormengroep van *Matucana yanganucensis* behoren.

Een stuk verder stroomafwaarts, voorbij de plaats Caraz, komt in de diepte van de vallei zelf een *Matucana* voor die qua uiterlijk en bloem wat afwijkt van de hoger groeiende vormen van *Matucana yanganucensis*. De plantelichamen zijn meer verlengd, de bedoorning is fijner en gelijkmatiger, de bloem groter en steenrood. Dit is de plant die door Rauh en Backeberg werd beschreven als *Matucana yanganucensis* var. *suberecta*. Ritter maakt er een nieuwe soort van en beschrijft ze als *Matucana megalantha*. Het is een feit dat deze plant in een biotoop groeit dat sterk afwijkt van datgene van de hierboven vermelde planten. De planten van de vormenkring van *Matucana yanganucensis* groeien meestal in punalandschappen, en dus op grotere hoogten, waar ze in hun biotoop de enige vertegenwoordigers van de familie der cactaceeën zijn. *Matucana megalantha* daarentegen groeit, doordat hij in de vallei zelf voorkomt, in een merkkelijk warmer biotoop samen met een verscheidenheid aan planten zoals o.a. *Melocactus huallancaensis*, *Mila colorea*, *Espostoa nana*, *Euphorbia* sp., *Jatrop-*

ha sp., *Armatocereus ghiesbreghtii* en verschillende bromeliaceeen. De soortnaam "megalantha" betekent "grootbloemig". Alhoewel ik verscheidene planten op de groeiplaatsen zag bloeien, vielen naar mijn mening de planten niet op door hun grotere bloemen, vooral daar, zoals reeds beschreven, de bloemen van de vormen van *Matucana yanganucensis* nogal variabel zijn. Ritter geeft als afmetingen van de bloem 75-95 mm tegenover 53-68 mm bij *Matucana yanganucensis*. Wat bij deze planten intergandeel wel eerder opvalt is hun vorm die een neiging vertoont zich in de hoogte te strekken en de dichte zilverig grijze bedoorning met verspreid staande randdoorns en weinig of niet uitstekende middendoorns. Vermeldenswaard is wellicht ook dat Ritter *Matucana megalantha* gelijkstelt aan *Matucana herzogiana* var. *perplexa* Backbg.

Matucana megalantha groeit op dorre stenige hellingen van de vallei van de Rio Santa op een hoogte van rond 2000 m, waar de temperatuur overdag hoog oploopt. Bij ons bezoek aan de groeiplaatsen even ten noorden van Caraz bleken op verscheidene plaatsen stukken hellingen afgebrand. Talrijke exemplaren van *Melocactus huallancaensis* en *Mila colorea* waren verkoold of zwaar beschadigd. Dit afbranden leek des te bevreesdender daar deze hellingen nauwelijks of niet in aanmerking kwamen voor beweiding of enige teelt van gewassen. Wellicht ging het hier alleen om de vernietiging van in de ogen der lokale bevolking lastige stekelige "onkruiden". *Matucana yanganucensis* en *M. megalantha* zijn dus planten die in een zeer verschillende biotoop voorkomen en qua habitus slechts in beperkte mate op elkaar gelijken. Dat sommigen van de planten aparte soorten willen maken en anderen slechts variëteiten, doet er niet zoveel toe. Bij een eventuele cultuur van de planten houdt men echter wellicht best rekening met de verschillende temperatuureisen die ze stellen.

Literatuur:

C. Backeberg: Das Kakteenlexikon.

W. Rauh: Kakteen an ihren Standorten unter besonderer Berücksichtigung ihrer Morphologie und Systematik.

F. Ritter: Kakteen in Südamerika. Band IV.

Van Akenstraat 66, 1850 Grimbergen, België

Verslag van de bijeenkomst van de werkgroep Succulenta van 25 april 1982

P.C. LANEY

Even na 10.00 uur opende de heer Rubingh de eerste studiedag van Succulenta in zijn kas, waar de 27 aanwezigen konden genieten van de vele, vaak zeer oude planten. Na het bewonderen van de kas werd koers gezet naar het Dorpshuis "De Berg", waar de eerste kennismaking plaatsvond. Hier stelde de heer Zonneveld een lijst van alle, tot nu toe bekende geslachtsnamen, met de huidige naam volgens Hunt, ter copiëring beschikbaar. Ook werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld het boekje van Hunt "The genera of the Cactaceae", 1967, collectief te bestellen. Hierna vond de bespreking plaats van het meegezonden werk betreffende de systematiek van de heer A.B. Pullen. Hieruit kwamen de volgende punten naar voren.

1. Men vroeg zich af, of er geen normstelling voor de determinatie was.

Hierop werd geantwoord, dat er regels zijn en dat deze zijn vastgesteld in de International Code of Botanical Nomenclature. De heer Pullen merkte nog op, dat deze regels niet altijd bruikbaar zijn en dat het wel eens gebeurt, dat m.n. de prioriteitsregels ontdoken worden.

2. Een andere vraag was in hoeverre bepaalde kenmerken (bijv. de bloemkleur) van belang zijn voor indeling. De heer Zonneveld antwoordde, dat een kenmerk voor bepaalde groepen bruikbaar kan zijn, maar voor andere niet. In *Sempervivum* kan de bloemkleur een scheidend kenmerk zijn, in *Cactussen* i.h.a. niet.
3. Het is dikwijls een kwestie van smaak, welke kenmerken men hanteert bij een bepaalde indeling.
4. In hoeverre draagt de amateur bij tot een wetenschappelijke benaming van de geslachten? Uit de discussie bleek, dat de amateur er niet van houdt, wanneer kleine, goed herkenbare groepen op één hoop geveegd worden met anderen. De amateur wil weten wat hij heeft. Hij verwerpt de indeling van *Matucana* bij *Borzicactus*, omdat daarin planten van totaal verschillend uiterlijk worden samengebracht.
5. De heer Hovens merkt op, dat zelffertiele planten constante kenmerken bezitten. Bij bestuiving van *Notocactus rutilans* komt er altijd *rutilans* terug. Hij vindt, dat juist deze zelffertiele planten nauwkeurig beschreven dienen te worden.
6. De oorzaak van het verschil in uiterlijk kan zijn oorzaak vinden in:
  - a. verschil in genotype.
  - b. de invloed van het milieu.
7. De heer Zonneveld merkt nog op, dat verworven eigenschappen niet erfelijk zijn. Als men generaties lang bij katten de staart coupeert ontstaan geen rassen zonder staart.

Hierna vond het praktische gedeelte plaats. Er gingen planten van mevr. Heyens, de heer Wagenaar, de heer Laney en de heer Van der Hoeven de tafel rond. Hierdoor kwam het gesprek op de matige groei van de *Notocactus* enige maanden na het verpotten. Er werd opgemerkt dat een goede lucht-waterhuishouding van belang is voor een goede groei. Er werd dan ook aangeraden op steenwolcultuur over te gaan.

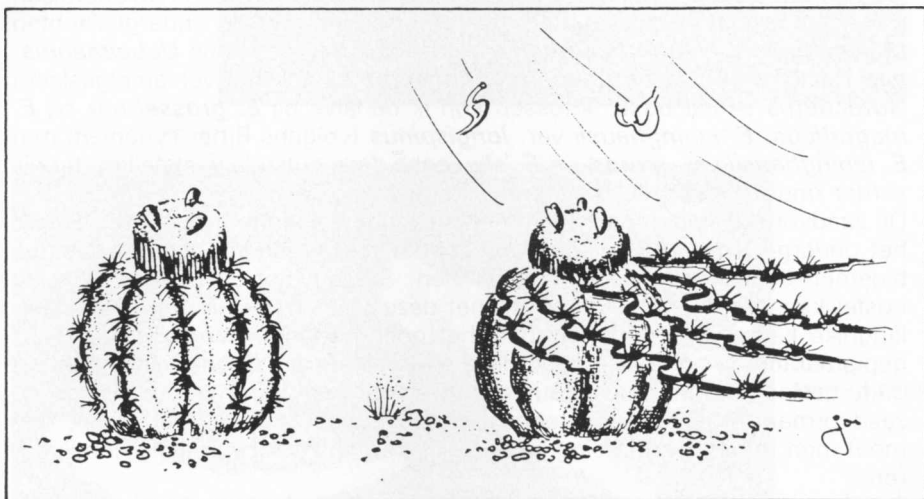
Uit de medegenomen planten (voornamelijk importen) bleek nog eens duidelijk hoe moeilijk het is de planten op naam te brengen, i.v.m. de grote variabiliteit.

Na dit praktische gedeelte werd er gesproken over de toekomst van de studiedag. Hierin kwam het volgende naar voren:

1. Meer inzicht te krijgen in de soorten en geslachten.
2. Om dit te bevorderen werden groepjes gevormd, die zich beperken tot de studie van één geslacht of onderwerp, te weten:
  - a) het geslacht *Matucana*.
  - b) Van het geslacht *Notocactus* de *uebelmanniana*groep + aanverwante groepen.
  - c) Het geslacht *Sempervivum*.
  - d) Het geslacht *Hymenolobivia*.
  - e) De import van *cactussen*.
3. De heer Hovens houdt de volgende keer een praatje over de steenwolcultuur.
4. Er werd voorgesteld een informatieformulier samen te stellen.

5. Een voorlopig bestuur werd samengesteld, bestaande uit de volgende personen:
- Voorzitter : de heer H. Rubingh
 Secretaris : de heer A.B. Pullen
 Penningmeester : de heer P. Melis
 Notulist : de heer P.C. Laney
6. De volgende vergadering zal in Soest gehouden worden tijdens het weekend van 30 en 31 oktober 1982.

Leeuwenhoekstraat 42, 1221 AH Hilversum

J. Claesen, Eendekkerlaan 22, St. Pieters-Woluwe, België

Een onderzoek naar het zaad van *Eriocactus* met aansluitende hypothese

RONALD WESER

De zaadbeschrijving van Buxbaum in Krainz' "Die Kakteen" afl. 1.1.67 voor het ondergeslacht *Eriocactus* luidt:

"De zeer kleine zaden worden vanuit een groot basaal hilum in het midden waarvan zich de opening van de micropyle bevindt, smaller, ongeveer in de vorm van een puntmuts. De testa is donkerbruin met fijne knobbeltjes, bijna glad." Dit klopt zeker voor de "klassieke" soorten, maar de nieuwere vondsten dwingen tot een aanvulling van deze beschrijving.

Eriocactus wasarii Ritt. heeft een zwarte testa, terwijl ook *Eriocactus magnificus* Ritt. een zwarte testa heeft die enigszins roodbruin doorschijnt. Het zaad is zakvormig met een insnoering achter het licht uitstulpende hi-

lum, verder naar boven toe is het zaadlichaam breder dan het hilum. Bovendien loopt het aan de top niet spits toe, maar rond. Vanaf het middelste tot en met het bovenste derde gedeelte zijn de testacellen met steeds groter wordende doornachtige knobbeltjes uitgerust.

Wat nu de beschrijving "testa bijna glad" betreft: die is stellig onjuist. Bij het onderzoek van zaden van *Eriocactus grossei* vielen mij allereerst enkele beschadigde korrels op. Bij nauwkeuriger beschouwing bleek het slechts om beschadigingen van een zachte, doorzichtige cuticula (huidje) te gaan. Deze cuticula hecht zeer vast aan de testa en is ondanks haar doorzichtigheid slechts moeilijk zonder beschadiging van de testa te verwijderen. Op die plaatsen waar het lukte de cuticula weg te nemen, waren de testacellen vrij te zien en duidelijk convex (bol) en glanzend.

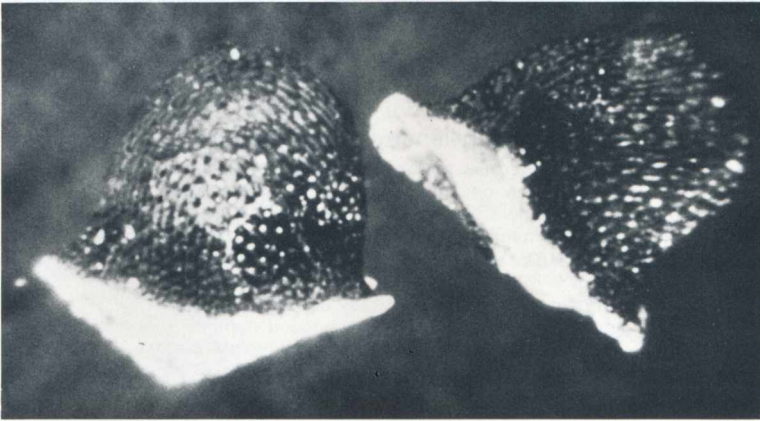
Het feit dat Eriocactussen een vastzittende cuticula vormen is taxonomisch belangrijk omdat ze dit kenmerk gemeen hebben met de ondergeslachten *Malacocarpus*, *Neonotocactus* en verder ook met de sectie *Uebelmannianae* Havl. van het ondergeslacht *Notocactus* binnen het verzamelgeslacht *Notocactus* sensu Buxb. Intussen kon ik behalve bij *E. grossei* ook bij *E. magnificus*, *E. leninghausii* var. *longispinus* (volgens Ritter synoniem met *E. leninghausii* var. *minor*) en *E. claviceps* deze cuticula vaststellen, terwijl verder onderzoek bij de resterende soorten nog zal volgen.

De zaadvormen leiden naar mijn mening tot de volgende hypothese: binnen het ondergeslacht is *E. magnificus* zonder twijfel een zonderling; habitus, bloemen en ook het zaad laten dat zien. Samen met *E. warasii* is hij de oostelijkste vertegenwoordiger en met deze soort heeft hij nog andere belangrijke kenmerken gemeen zoals het geringe aantal ribben en de zwart gepigmenteerde testa. Men zou deze twee als de oorspronkelijkste van het ondergeslacht kunnen beschouwen. Wanneer men de ontwikkeling van de zaadvormen in verbinding brengt met de verschillende groeiplaatsen, dan moet men tot een verbreiding in westelijke en noordelijke richting concluderen.

De dichtstbij gelegen groeiplaats zou die van *E. leninghausii* met zijn variëteit *minor* zijn, waarvan het zaad een gelijke, gerekte bouw heeft als bij *E. warasii*, alleen de donkere pigmentering ontbreekt. Bij deze soort is het zaad dus al tot rijping gekomen alvorens de volledige pigmentvorming is afgesloten en we zien hier een stap voorwaarts in de evolutie. De volgende groeiplaats is die van *E. claviceps*, waarbij de bouw van het zaad al korter en gedrongener is. In de nieuwbeschrijving noemt Ritter de zaden zwart, hetgeen hij in zijn werk "Kakteen in Südamerika" Band 1, blz. 154 afzwakt tot "bijna zwart". Mij zijn echter slechts donkerbruine zaden van deze soort bekend. Deze donkerbruine zaden zijn in elk geval kiemkrachtig, waarmee bewezen is, dat ook hier het rijpingsproces eerder is voleindigd dan de pigmentering. Natuurlijk is het niet uitgesloten, dat ook na de rijping van het zaad de pigmentvorming nog verder kan gaan, hetgeen echter niets verandert aan de in de ontwikkelingsgeschiedenis progressieve "vroegrijpheid".

Verder naar het noorden bevindt zich de groeiplaats van *E. schumannianus* volgens Berger in Noord-Argentinië en in Paraguay. De zaadstructuur lijkt geheel op die van *E. claviceps* en *E. leninghausii*. Nog verder naar het noorden vinden we *E. grossei* en zijn variëteit *aureispinus*, *E. nigrispinus* en volgens Ritter *E. ampliocostatus* evenals volgens Buining nog *E. schumannianus*. Verder onderzoek moet stellig de verwarring rond *E. ampliocostatus* en *E. schumannianus* ophelderen, welk onderzoek ondersteund

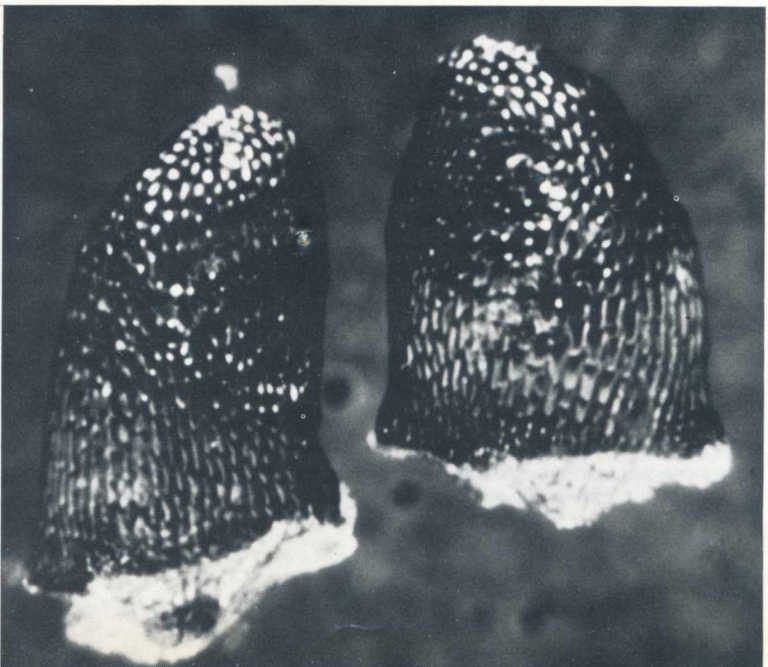
Zaad van
Eriocactus
leninghausii
var. *longispinus*

Zaad van
Eriocactus
grossei

Zaad van
Eriocactus
warasii

Foto's van de
schrijver

dient te worden door veldwerk. Mij zijn zaden en planten van Ritters *E. ampliocostatus* nog onbekend, zodat ik moet afgaan op Ritters verwijzing naar Buinings bijdrage in Succulenta 1970, blz. 173-178. Wat aldaar door Buining als *E. schumannianus* beschreven en afgebeeld werd is dus identiek met Ritters *E. ampliocostatus*. Op dezelfde plaats worden ook zaadtekeningen van *E. nigrispinus* getoond. Belangrijke verschillen van de zaadstructuur, ook ten opzichte van oude, in Europa gecultiveerde "zaad dragers" van *E. schumannianus* zijn nauwelijks te constateren. Het is verder interessant, dat deze soorten uit Paraguay, inclusief *E. grossei*, op een relatief klein gebied bij elkaar groeien, wanneer men de ver uit elkaar gelegen groeiplaatsen van de Braziliaanse soorten daarmee vergelijkt. In Brazilië groeien alleen *E. magnificus* en *E. warasii* in elkaars buurt. Aangenomen moet worden, dat hier een nieuw ontwikkelingscentrum ontstaan is, misschien is zelfs zoiets als een stap in de evolutie aan de gang, hetgeen de ontstane verwarring zou kunnen verklaren. Een argument daarvoor zou de zaadvorm van *E. grossei* kunnen zijn, die verreweg de kleinste zaden in het ondergeslacht heeft, hetgeen in het bijzonder door verkorting van het zaadlichaam in het oog valt. Interessant is ook, dat juist bij deze soort de cuticula erg gemakkelijk loslaat. *E. grossei* zou dus als het voorlopig jongste lid in de geschiedenis van de Eriocactussen gezien moeten worden. Maar terug naar *E. magnificus*: heeft hij nu zijn Braziliaans-atlantische buuren alleen de verbreiding en evolutie van het hele ondergeslacht overgelaaten, of is hij zelf een standplaatsgetrouwe afstamming van *E. warasii*, of zijn beide restanten van twee verschillende lijnen in een centrum, dat voorheen rijk was aan vormen, of...?

Literatuur:

C. Backeberg, Die Cactaceae Band III

A. Berger, Kakteen

A. Buining, Succulenta 49 (11): 172-181, 1970

F. Buxbaum, in 'Krainz' Die Kakteen, Gattung Notocactus

F. Ritter, Succulenta 45 (4): 50-53, 1966

45 (8): 115-116, 1966

F. Ritter, Kakteen in Südamerika, band I

G. Schäfer, Die Gattung Notocactus (Kakteen/Sukkulenten) 14 (1-4), 1979

(Adres bij redactie bekend)

Vertaling: Sjef Theunissen

TIJDSCHRIFTEN

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 6, Juni 1981

De omslagfoto van dit nummer toont *Piранthus pulcher* in bloei.

De cultuur van *Epiphyllum chrysocardium* wordt in een uitvoerig artikel van de hand van Eckhard Meier behandeld. G. Hufnagel geeft praktische tips over het enten van Ariocarpus-zaailingen. Jan Riha publiceert *Neolloydia grandiflora* var. *robusta*, afkomstig uit het zuiden van de Mexicaanse staat Nueva Leon. *Melocactus salvadorensis* wordt in woord en beeld voorgesteld door J. Kopper. Udo Köhler wijdt een beschouwing aan het geslacht *Blossfeldia*. Een zonderlinge kleurafwijking bij *Lobivia durispina* wordt gerapporteerd door P. Riesener. Onder de titel "*Echinocactus viereckii*" wijdt Robert Haas een artikel aan de plant, die o.a. als *Thelocactus*, *Gymnocactus* en *Neolloydia* in de literatuur voorkomt.

Dr. G. Wolsky uit Leningrad vertelt het één en ander over de cactusliefhebberij in de Sovjet-Unie. *Astrophytum niveum* en *A. crassispinum* worden vergeleken en besproken door J. Bussek. Tenslotte wijdt W. Kircher een artikel aan *Stapelia glanduliflora*, een "aasbloem zonder geur".

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 7, Juli 1981.

Het titelblad van deze aflevering wordt gesierd door een kleurenfoto van *Lobivia pentlandii* (Hooker) Br. & R.

Clarence Horich bericht over de natuurlijke groeiplaats van de epifytische *Weberocereus tunilla* (Weber) Br. & R., een soort, die endemisch is in de tropische regenwouden van Costa Rica. Naar aanleiding van de veroordeling door de rechter van een Duits cactusliefhebber, die planten meebracht uit Mexico, bespreekt Hans Joachim Hilgert de merkten van de besluiten van de

Conventie van Washington met betrekking tot de bescherming van wilde planten. Eckhard Meier bespreekt *Cryptocereus anthonyanus* Alexander en zijn hybriden. Schlosser en Brederoo publiceren een nieuwe Notocactus: *Notocactus megalanthus*. Ewald Kleiner bespreekt in deze aflevering van zijn serie artikelen voor beginners het 's zomers buiten kweken van succulente planten. Werner Brügel laat in een bijdrage zien, hoe vele wilde planten op de standplaatsen uitgeroeid worden.

Een *Ariocarpus trigonus* (Weber) K. Schumann met een afwijkende roze bloemkleur wordt in woord en beeld voorgesteld door Werner van Heek. Desmond T. Cole wijdt een bijdrage aan het geslacht *Trichocaulon* N.E. Brown.

P. Braun en G. Heimen vertellen hun ervaringen tijdens een expeditie in Brazilië in 1979. Besprekingen van recente literatuur completeren dit nummer.

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 8 Aug. 1981

Een afbeelding van een bloeiende *Hoodia currori* (Hooker) Decaisne siert de voorplaat van dit nummer. Rudolf Schmied levert een bijdrage over *Pachypodium baronii* var. *windsori* (H. Poiss). M. Pichon. Beatrice Potocki-Both wijdt een artikel aan de cactussen, die verwilderd voorkomen in Zwitserland. Het zal geen verbazing wekken, dat het hier vnl. om *Opuntia*'s gaat.

Een artikel van wijlen Prof. Buxbaum handelt over de aantasting door slijmzwammen van cactusbloemen.

Weskamp vervolgt zijn serie over de *Parodia*'s van Noord-Argentinië in dit nummer met het tweede deel.

Een nieuwe *Arrojadoa horstiana* wordt gepubliceerd door Braun en Heimen. Rolf Jakobi vertelt van zijn ervaringen met een *Melocactus*. Dat het importeren van wilde planten ook de import van ongedierte kan betekenen, wordt aangetoond door Klaus Schäfer.

Weingartia neumanniana (Backeberg) Werd. wordt kritisch onder de loupe genomen door Karl Augustin.

De vraag, of de bekende onderstam *Eriocereus jusbertii* nu wel of geen hybride is, komt weer eens aan de orde in een bijdrage van Ernst Henke.

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 9 september 1981

Een fraaie foto van *Echinocereus ferreirianus* siert de titelpagina van deze aflevering. Urs. Egli wijdt een bijdrage aan het vijftigjarige bestaan van de Stedelijke Succulentverzameling in Zürich. *Echinopsis chacoana* wordt door Ewald Kleiner in woord en beeld voorgesteld. *Sulcorebutia alba* wordt kritisch onder de loupe genomen door Günther Fritz.

Desmond Cole publiceert het tweede en laatste deel van zijn verhandeling over *Trichocaulon* geïllustreerd met schitterende kleurenfoto's.

Karl Werner Beisel bericht over de vondst van een witbloeiende vorm van *Echinocereus pentalophus*. Gerhard Heimen bespreekt *Arthrocareus rondonianus*.

Een nieuwgevonden *Melocactus* uit Venezuela wordt geïntroduceerd door Jan Riha. Deze nieuweling heeft de naam *Melocactus mazelianus* gekregen. Walter Weskamp is in deze aflevering toe aan het derde deel van zijn artikelenreeks over de *Parodia*'s van Noord-Argentinië.

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 10, oktober 1981

De titelplaat van deze aflevering heeft een kleurenfoto van *Neolloydia warnockii* Benson.

Het vertakken van *Pachypodium lamerei* Drake wordt behandeld door H. Straka. De door Bally als onvoldoende bekend beoordeelde *Monadenium* spec. 7191 van Pater Gerstner is nu geïdentificeerd als *Monadenium torrei* Leach, zo bericht Horst Pfennig.

Heidrun Hartmann is toe aan de vierde aflevering van haar artikelenreeks over het geslacht *Argyroderma*. In deze aflevering worden de soorten rondom *A. delaetii* behandeld.

Hans Till en Stefan Schatzl publiceren de nieuwe *Gymnocalycium schuetzianum* (FR. 430) uit Cruz del Eje, Cordoba, Argentinië.

Van Wolfgang Heyer een bijdrage over *Pelecyphora aselliformis* Ehrenberg. *Austrocephalocereus dybowskii* (Gosselin) Backbg. wordt besproken door Pierre Braun. Werner van Heek en Willi Strecker schrijven een artikel over *Arrojadoa dinae* Buin. & Bred., een fraaie kleurenfoto erbij. Het onderscheid tussen *Epiphyllum cooperi* en *E. pferdorffii* wordt ter discussie gesteld door K. Petersen.

Verenigingsnieuws en literatuurbesprekingen completeren dit nummer.

Kakteen und andere Sukkulente 32 - 11 nov. 1981

Op de voorplaat een afbeelding van de bloem van *Orbea (Stapelia) semota*. Een bijdrage over de verwantschap van *Discocactus latispinus*, *D. pulvinicapitatus* en *D. spec. HU 461* komt van de hand van P. Braun.

J.A. Wanie schrijft over de *Gymnocalycium*hybride "Jan Suba".

G. Hufnagel levert een korte bijdrage over succulenten op hydrocultuur. A. Lux en R. Stanik wijden een artikel aan een doornloze vorm van *Pelecyphora pseudoplectinata*. L. Diers en E. Esteves Pereira publiceren hun nieuwe *Discocactus crystallophilus*.

E. Kleiner vervolgt zijn artikelenreeks voor beginners met de bespreking van een aantal Zuidamerikaanse cactusgeslachten.

De nomenclatuur rond *Gymnocalycium eytianum* wordt kritisch onder de loep genomen door A. Kessler, A.J. Brederoo en J. Donald wijden een bijdrage aan hun onderzoek aan de bloemen van *Weingartia* en *Sulcorebutia*. Een aantal nieuwe combinaties en emendingen zijn het resultaat. B. Potocki-Roth bespreekt wederom een belager van onze planten: de Thrips. Bestuiving en bevruchting bij *Echinopsis* wordt behandeld door E. Ohrnberger.

Kakteen und andere Sukkulenten 32 - 12 Dec. 1981

Het titelblad van dit nummer wordt gesierd door een fraaie standplaatsopname van *Astrophytum ornatum* var. *virens*. H. Dopp wijdt een bijdrage aan de verzorging van *Melocactus*. *Escobaria leei* wordt voorgesteld door K. Wagner. Udo Teller verhaalt over zijn ervaringen met de opkweek van zaailingen. Urs Eggli publiceert enige aanvullingen bij een eerder verschenen artikel over *Peleciphora*.

R. Oeser geeft een nieuwbeschrijving van *Weingartia neocumingii* var. *koehresii*, een nieuwe variëteit uit het gebied rond Sucre. Een nieuwe variëteit van *Hamatocactus setispinus* met gele in plaats van rode vruchten wordt door G. Uger gepubliceerd onder de naam *Hamatocactus setispinus* fa. *flavibaccus*. Wittau bericht over de Bundesgartenschau in Kassel, een grote tuinbouwtentoonstelling.

H.J. Klein bericht over de herontdekking van *Mammillaria moelleriana*. H. Hartmann vervolgt het vierde deel van een reeks artikelen over het geslacht *Argyroderma*.

Verenigingsnieuws en besprekingen van nieuws uit de literatuur completeren dit nummer.

A.B. Pullen, Prinses Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuw Leusen

The Journal of the Mammillaria Society, Vol. XXI, nr. 1, febr. 1981

Will Tjaden gaat dieper in op de benaming *Mammillaria*. Hoe haar *Mammillaria's* aanverwante soorten zich in haar kas in de wintermaanden gedragen hebben, verhaalt Betty Maddams. John Pilbeam behandelt een viertal soorten in woord en beeld, te weten *Mamm. carrettii*, *M. multidigitata*, *M. sphacelata* en *M. fraileana*. Omdat de jaarlijkse zaadlijst bij dit nummer is gevoegd, worden de aangeboden soorten in het nummer zelf nog eens besproken.

The Journal of the Mammillaria Society, Vol. XXI, nr. 2, April 1981.

Ian Lawrie behandelt als onderwerp de aspecten van het verwarmen van de kas met gas. J. Pilbeam behandelt een aantal *Mammillaria's* in woord en beeld.

B. Maddams geeft haar gebruikelijke kaservaringen van de voorbije twee maanden weer.

The Journal of the Mammillaria Society, Vol. XXI, Nr. 3, June 1981.

Roy Mottram wijst ons op enige aanbevelingen van de ICBN met betrekking tot het gebruik van verlatijne persoonsnamen. Enige voorbeelden. *Mamm. moelleriana* dient te luiden: *M. moellerana*. *Mamm. baxteriana* moet zijn: *M. baxterana* enz.

John Pilbeam vraagt aandacht voor *Mamm. microcarpa*, haar variëteiten en verwante soorten, cactussen die omwille van hun grote, prachtige bloemen bij de liefhebbers zeer populair zijn. Dezelfde schrijver verhaalt over zijn reiservaringen door Neder-Californië, dat barre schier-eiland dat zeer uniek is, zeker ook wat betreft de aldaar groeiende cactussen en vetplanten. Betty Maddams schrijft op enthousiaste wijze verhalen over haar kaservaringen. Brieven en mededelingen besluiten dit nummer.

The Journal of the Mammillaria Society, Vol. XXI, nr. 21, August 1981.

Betty Maddams overleed op 17 juli 1981, een van de trouwste medewerksters van deze Society, echtgenote van redacteur Bill Maddams. Haar verslagen van haar kaservaringen waren zeer populair en velen zullen het met mij betreuren, dat in dit nummer het laatste van haar stukjes werd afgedrukt.

John Pilbeam geeft een overzicht van de LAU-nummers m.b.t. de *Mammillaria*soorten (deel 1). Dezelfde schrijver bespreekt in woord en in beeld de soorten *Mamm. nunezii*, *zeyerana*, *M. parkinsonii* en *M. eichlamii*.

In de discussierubriek strijden I. Fiedier en R. Mottram met elkaar over *Mamm. moellerana* en *M. cowperae*.

Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

INHOUD

Mesembryanthemaceae (XXXVI) - Fr. Noltee en A. de Graaf	146
Een vetplantje voor het raam (4) <i>Gasteria liliputana</i> - W. Sterk	148
Enkele aspecten van het kweken van cactussen in de open lucht, de warme platte bak en in de kas (slot) - H. Ruinaard	149
Wat denkt u van... (29) <i>Mammillaria uncinata</i> - Th. Neutelings	153
Praktijkervaringen met lavagruis - P. Dekker	154
<i>Matucana yanganucensis</i> Rauh & Backbg. en <i>Matucana megalantha</i> - F. Vandenbroeck	157
Verslag van de bijeenkomst van de werkgroep Succulenta van 25 april 1982 - P.C. Laney	161
Een onderzoek naar het zaad van <i>Eriocactus</i> met aansluitende hypothese - R. Weser	163
Tijdschriften - A. Pullen, Th. Neutelings	166